

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІЧНИЙ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо виконання практичних (семінарських)
дисципліни

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС

015«Освіта/ Педагогіка»
(код і назва галузі знань)

другий (магістерський) рівень вищої освіти

«Професійна освіта (Економіка)»
(назва освітньої програми підготовки фахівців)

Методичні рекомендації для практичних (семінарських) занять з дисципліни "Інтелектуальний бізнес" для студентів спеціальностей 015 «Професійна освіта (Економіка)» / Укл.: Повод Т.М., Морозова О.Г. - Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020.
– 25 с.

Приведено характеристику статичних і динамічних методів оцінки економічної ефективності інвестицій. Розглянуто показники ефективності проектів і дані рекомендації по їхньому визначенню. Запропоновано рекомендації до вирішення практичних ситуацій з обґрунтування інвестиційних рішень. Отримання студентами глибоких знань з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів надання страхових послуг юридичним і фізичним особам за умов ринкової економіки.

Укладач:

Т.М. Повод, к.е.н., доцент
О.Г. Морозова, к. е. н, доцент.

Рецензент:

Н.О. Аверчева, к.е. н., доцент

Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	Денна ФН	Заочна ФН
1	2	3
Змістова частина 1. Теоретичні основи інтелектуального бізнесу		
Тема 1. Інтелектуалізація світового економічного розвитку як передумова трансформацій у змісті людської праці та бізнесу	1	1
Тема 2. Інтелектуальний бізнес: сутність, призначення, цілі та види. Бізнес	1	1
Чинники та передумови розвитку інтелектуального бізнесу в світі та в Україні.	1	1
Тема 4. Інтелектуальний потенціал організації і його значення у розвитку інтелектуального бізнесу.	1	1
Тема 5. Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення	1	1
Змістова частина 2. Практичне застосування інтелектуального бізнесу		
Тема 6. Інтелектуальна власність: сутність, правові засади захисту	1	1
Тема 7. Нормативно-правові засади розвитку інтелектуального бізнесу в Україні.	1	1
Тема 8. Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу.	1	1
Тема 9. Ідеї для розвитку інтелектуального бізнесу. Конкуренція на ринку інтелектуального бізнесу	2	2
Тема 10. Розробка і комерціалізація проектів інтелектуального бізнесу.	2	2
Разом	12	12

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних навичок формування та управління інтелектуальним бізнесом, економічного обґрунтування напрямків його розвитку та забезпечення успішного функціонування.

Тема 1.

Інтелектуалізація світового економічного розвитку як передумова трансформацій у змісті людської праці та бізнесу

Питання для обговорення

- 1.1. Сутність інтелектуалізації світового економічного розвитку.
- 1.2. Інтелектуалізація економіки як передумова трансформаційних процесів у змісті людської праці та бізнесу.
- 1.3. Сучасні тенденції трансформацій змісту та характеру праці.

***Ключові слова:** інтелект, інтелектуалізація, інтелектуалізація економіки, трансформація змісту праці.*

ТЕСТИ

1. Інтелектуальна економіка – це:

- а) результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та ін.) або кількох осіб;
- б) економіка, якій притаманні наукові знання та спеціалізовані унікальні навички їхніх носіїв, що стають головним джерелом і ключовим фактором розвитку матеріального та нематеріального виробництва;
- в) галузь знань, що вивчає функціонування ринкових структур та механізми взаємодії суб'єктів економічної діяльності, пов'язаних з інтелектуальним капіталом;
- г) інтелектуальні здібності людей, які використовуються в процесі інтелектуальної праці.

2. До сучасних тенденцій трансформації змісту та характеру праці можна віднести:

- а) зростання ролі людських ресурсів як чинника виробництва; зростання інтелектуалізації праці; зростання творчої складової праці;

б) поява інформаційних технологій, які переносять на якісно новий технічний рівень організаційно-економічні відносини, транспортні та комунікаційні зв'язки;

в) професійно-освітній рівень працівників і постійне оновлення знань.

г) зростання індивідуалізації праці; зміни у функціях праці

робітників; зміни у трудовій поведінці та трудовій мотивації працівника.

3. Процесом створення, використання інтелектуальної власності та реалізації інтелектуального продукту є:

а) інтелектуальний бізнес;

б) інтелектуальний потенціал;

в) інноваційна діяльність;

г) бізнес-інтелект.

4 Що можна віднести до організаційних чинників впливу на формування сфери інтелектуального бізнесу?

а) процедури відкриття власної інтелектуальної справи та рівень інформаційної підтримки;

б) престижність інтелектуальної діяльності;

в) наявність обмежень щодо окремих видів діяльності; г)

підвищення мобільності робочої сили.

5 Сутність інтелектуального потенціалу визначається як:

а) сукупність наявних в країні інтелектуальних, технологічних, науково-виробничих ресурсів, які здатні продукувати нові знання, та ефективний механізм комерціалізації останніх.

б) сукупність творчих здібностей працівника;

в) можливість системи інтелектуальних ресурсів формувати такі управлінські компетенції, які на основі забезпечують досягнення визначених стратегій підприємства;

г) сукупність організованих у певних соціально-економічних формах ресурсів, що можуть за певних внутрішніх і зовнішніх умов розвитку інноваційного середовища бути спрямовані на реалізацію інноваційної діяльності, метою якої є задоволення нових потреб суспільства.

інше: «скупка мізків», промислове шпигунство, «піратська продукція» та

Тема 2.
Інтелектуальний бізнес: сутність, призначення, цілі та види. Бізнес-інтелект як знання «про бізнес» і «для бізнесу»

Питання для обговорення

- 2.1. Визначення та сутність інтелектуального бізнесу.
- 2.2. Призначення, цілі та види інтелектуального бізнесу.
- 2.3. Бізнес-інтелект як знання «про бізнес» і «для бізнесу».

***Ключові слова:** бізнес, інтелектуальна діяльність, інтелектуальний бізнес, мета інтелектуального бізнесу, види інтелектуального бізнесу, бізнес-інтелект*

ТЕСТИ

1.Інтелектуальні продукти поділяються на:

- а) об'єкти літературно-художньої власності; об'єкти промислової власності; засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу товарів і послуг;
- б) літературні; художні; мистецькі;
- в) зовнішні; внутрішні;
- г) форменні; змістовні.

2.Відносини у сфері інтелектуальної діяльності регулюються цілою низкою актів цивільного законодавства, центральне місце серед яких посідає:

- а) Цивільний кодекс України;
- б) Конституція України;
- в) Закон України «Про інтелектуальну власність»;
- г) Міжнародні угоди.

3.До основних завдань інформаційного забезпечення інтелектуального бізнесу належать:

- а) поповнення бази даних необхідною інформацією; своєчасне забезпечення відповідних споживачів достовірними даними; збирання, обробка відомостей про стан і результати роботи об'єктів управління;
- б) обробка інформації, яка необхідна для аналізу, розроблення прогнозів та прийняття управлінських рішень;

в) аналіз зовнішнього бізнес-середовища підприємства, його сильних і слабких сторін діяльності;

г) оцінювання організаційно-управлінського та фінансово-економічного стану підприємства.

4 Які характерні риси притаманні конкуренції у сфері інтелектуального бізнесу?

а) відсутність неліцензійної продукції на інтелектуальному ринку;

б) конкуренція є базою для виникнення та відтворення творчої активності;

в) конкурентна боротьба йде законними напрямками

Мета: ознайомитися з класифікацією об'єктів права інтелектуальної власності. (ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ)

Завдання

На різних прикладах об'єктів інтелектуальної власності дослідити їх особливості та відмінності між собою.

Порядок виконання завдання

76 Наданий викладачем перелік об'єктів інтелектуальної власності розподілити на три групи: об'єкти промислової власності, нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності, об'єкти авторського права і суміжних прав. Для цього використати табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – **Об'єкти інтелектуальної власності**

Об'єкти промислової власності	Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності	Об'єкти авторського права і суміжних прав

1. Обрати будь-які 10 предметів, речей – об'єктів матеріального світу, які вас оточують.

Описати кожен з об'єктів в обсязі достатньому для його ідентифікації. При цьому можна використовувати малюнки, фотографії.

Для кожного з об'єктів перерахувати різні об'єкти інтелектуальної власності, використані при виготовленні об'єкта в цілому або його частин, або представлені в (на) цьому об'єкті. Віднести ці об'єкти до однієї з трьох груп.

Тема 3.

Чинники та передумови розвитку інтелектуального бізнесу в світі та в Україні

Питання для обговорення

- 3.1. Передумови розвитку інтелектуального бізнесу в світі на сучасному етапі.
- 3.2. Світові тенденції становлення інтелектуального бізнесу в Україні.
- 3.3. Чинники сприяння та протидії формування сфери інтелектуального бізнесу в Україні.

Ключові слова: інтелектуалізація виробництва, економіка знань, інтелектуальний бізнес, чинники впливу на формування сфери інтелектуального бізнесу.

ТЕСТИ

1. Встановіть правильну послідовність розробки проекту інтелектуального бізнесу.

- а) Оформлення ідеї та оцінка її конкурентоспроможності → Створення прототипу → Етап патентного захисту → Комерціалізація об'єктів інтелектуальної діяльності;
- б) Зародження та відбір ідей → Оформлення ідеї та оцінка її конкурентоспроможності → Створення прототипу → Етап патентного захисту → Комерціалізація об'єктів інтелектуальної діяльності;
- в) Створення прототипу → Оформлення ідеї та оцінка її конкурентоспроможності → Етап патентного захисту → Комерціалізація об'єктів інтелектуальної діяльності;

г) Комерціалізація об'єктів інтелектуальної діяльності → Створення прототипу → Оформлення ідеї та оцінка її конкурентоспроможності → Етап патентного захисту → Відбір ідей для інтелектуального бізнесу.

2. Вкладення в об'єкти інтелектуальної власності, що впливають з авторського права, винахідницького і патентного права, права на промислові зразки і корисні моделі називають:

- а) інвестиціями в інтелектуальний бізнес;
- б) фінансуванням інтелектуальної власності;
- в) інвестуванням;
- г) реінвестуванням.

3. Управління інтелектуальним бізнесом включає такі основні структурні складові:

- а) аналіз ринку; захист прав інтелектуальної власності;
- б) розвиток інтелектуального бізнесу; аналіз ринку; захист прав інтелектуальної власності; обмін об'єктами інтелектуального бізнесу;
- в) зародження ідеї інтелектуального бізнесу; аналіз ринку; захист прав інтелектуальної власності; обмін об'єктами інтелектуального бізнесу; комерціалізація;
- г) зародження ідеї інтелектуального бізнесу; створення прототипу; обмін об'єктами інтелектуального бізнесу; комерціалізація.

4. Що не належить до специфічних характеристик творців інтелектуальних продуктів?

- а) здатність до інтерпретації та трансформації знань;
- б) свідомо спрямованість на отримання морального задоволення від праці;
- в) прагнення до залежності від роботодавця;
- г) зорієнтованість на інновації.

5. Компенсаційний пакет складається із:

- а) заробітної плати;
- б) інших матеріальних винагород, що не належать до фонду заробітної плати;

в) прибутку;

г) виплат з прибутку та нематеріальних винагород і благ.

Завдання

Визначити характеристики наданих об'єктів промисловості.

Порядок виконання завдання

Наведений в табл. перелік об'єктів промисловості охарактеризувати за чотирма критеріями: об'єкт правової охорони, критерії охороноздатності, охоронний документ та термін охорони. Результати занести до табл.

Таблиця – Характеристика об'єктів промисловості

Об'єкт промислової власності	Об'єкт правової охорони	Критерії охороноздатності	Охоронний документ	Термін охорони, роки
1	2	3	4	5
Винахід				
Корисна модель				
Промисловий зразок				
Торговельна марка (знак для товарів і послуг)				
Географічне зазначення				

Тема 4.

Інтелектуальний потенціал організації і його значення у розвитку інтелектуального бізнесу

Питання для обговорення

4.1. Визначення поняття «інтелектуальний потенціал організації».

4.2. Структура інтелектуального потенціалу організації.

4.3. Роль інтелектуального потенціалу організації у розвитку інтелектуального бізнесу.

Ключові слова: потенціал, інтелектуальний потенціал, інтелектуальний потенціал організації, структура потенціалу, структура інтелектуального потенціалу організації, людський потенціал, науковий потенціал, інноваційний потенціал, інтелектуальна власність, розвиток інтелектуального бізнесу.

ТЕСТИ

1. Певний набір неформальних цінностей чи норм, яких дотримуються члени громадського руху, що дає можливість співпрацювати один з одним – це:

- а) етика ділового спілкування;
- б) соціальний капітал;
- в) соціальне партнерство;
- г) соціальна відповідальність.

2 Який принцип забезпечення економічної безпеки інтелектуальної діяльності передбачає, що функціонування комплексної системи забезпечення економічної безпеки має здійснюватися постійно?

- а) принцип диференційованості;
- б) координація; в) принцип безперервності;
- г) принцип економічної доцільності.

3 Для процесу віртуалізації інтелектуального бізнесу характерні такі технології, як:

- а) оренда програмного забезпечення; віртуальний офіс; хмарні технології;
- б) оренда програмного забезпечення; віртуальний офіс; хмарні технології; інтернет-представництво; в) комп'ютерні мережі; програмування; віртуальний офіс;
- г) електронне навчання; оренда програмного забезпечення; інтернет-представництво.

4 Що можна віднести до проблем розвитку інтелектуальної сфери на сучасному етапі?

- а) відсутність взаємодії між системою науки і освіти та системою підприємництва для здійснення зустрічного технологічного трансферу;
- б) неефективне використання інтелектуальних ресурсів країни; нерозвинена інфраструктура економіки знань;
- в) становлення і домінування перспективних інформаційних технологій і телекомунікацій в різних сферах;
- г) швидке заміщення праці знаннями.

5 Який принцип забезпечення економічної безпеки інтелектуальної діяльності передбачає, що вибір заходів з подолання загроз відбувається в залежності від характеру загрози та рівня тяжкості її наслідків?

- а) принцип економічної доцільності;
- б) поєднання превентивних і реактивних заходів;
- в) принцип безперервності; г) принцип диференційованості.

Завдання

Визначити характеристики наданих об'єктів сільськогосподарського призначення.

Порядок виконання завдання

Наведений в табл. перелік об'єктів об'єктів сільськогосподарського призначення охарактеризувати за чотирма критеріями: об'єкт правової охорони, критерії охороноздатності, охоронний документ та термін охорони. Результати занести до табл.

Таблиця – Характеристика об'єктів С/Х призначення

Об'єкт промислової власності	Об'єкт правової охорони	Критерії охороноздатності	Охоронний документ	Термін охорони, роки
------------------------------	-------------------------	---------------------------	--------------------	----------------------

1	2	3	4	5
Винахід				
Корисна модель				
Промисловий зразок				
Торговельна марка (знак для товарів і послуг)				
Географічне зазначення				

Тема 5.

Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення

Питання для обговорення

- 5.1. Сутність і специфіка інтелектуальних продуктів.
- 5.2. Види інтелектуальних продуктів.
- 5.3. Особливості створення інтелектуальних продуктів.

***Ключові слова:** інтелектуальний продукт, види інтелектуальних продуктів, процес створення інтелектуальних продуктів.*

ТЕСТИ

1 Інтелектуальна економіка – це:

- а) результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та ін.) або кількох осіб;
- б) економіка, якій притаманні наукові знання та спеціалізовані унікальні навички їхніх носіїв, що стають головним джерелом і ключовим фактором розвитку матеріального та нематеріального виробництва;
- в) галузь знань, що вивчає функціонування ринкових структур та механізми взаємодії суб'єктів економічної діяльності, пов'язаних з інтелектуальним капіталом;
- г) інтелектуальні здібності людей, які використовуються в процесі інтелектуальної праці.

2 До сучасних тенденцій трансформації змісту та характеру праці можна віднести:

- а) зростання ролі людських ресурсів як чинника виробництва; зростання інтелектуалізації праці; зростання творчої складової праці;
- б) поява інформаційних технологій, які переносять на якісно новий технічний рівень організаційно-економічні відносини, транспортні та комунікаційні зв'язки;
- в) професійно-освітній рівень працівників і постійне оновлення знань.
- г) зростання індивідуалізації праці; зміни у функціях праці робітників; зміни у трудовій поведінці та трудовій мотивації працівника.

3 Процесом створення, використання інтелектуальної власності та реалізації інтелектуального продукту є:

- а) інтелектуальний бізнес;
- б) інтелектуальний потенціал;
- в) інноваційна діяльність;
- г) бізнес-інтелект.

4 Що можна віднести до організаційних чинників впливу на формування сфери інтелектуального бізнесу?

- а) процедури відкриття власної інтелектуальної справи та рівень інформаційної підтримки;
- б) престижність інтелектуальної діяльності;
- в) наявність обмежень щодо окремих видів діяльності; г) підвищення мобільності робочої сили.

5 Сутність інтелектуального потенціалу визначається як:

- а) сукупність наявних в країні інтелектуальних, технологічних, науково-виробничих ресурсів, які здатні продукувати нові знання, та ефективний механізм комерціалізації останніх.
- б) сукупність творчих здібностей працівника;
- в) можливість системи інтелектуальних ресурсів формувати такі управлінські компетенції, які на основі забезпечують досягнення визначених стратегій підприємства;

г) сукупність організованих у певних соціально-економічних формах ресурсів, що можуть за певних внутрішніх і зовнішніх умов розвитку інноваційного середовища бути спрямовані на реалізацію інноваційної діяльності, метою якої є задоволення нових потреб суспільства.

Завдання

Розробити товарний знак для будь-якого виду товарів чи послуг. Підготувати заяву на реєстрацію товарного знака.

Мета: набути практичні навички розробки та впровадження товарних знаків. (ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТАПІВ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ТОВАРНИХ ЗНАКІВ)

Порядок виконання завдання

1 Обрати будь-який вид товару чи послуги та розробити для нього чотири види товарних знаків: художній, словесний, об'ємний та комбінований.

2 Визначити клас обраного виду товару чи послуги для реєстрації товарного знака згідно з Міжнародним класифікатором товарів та послуг.

3 Скласти заяву на видачу свідоцтва на будь-який вид товарного знака (художній, словесний, об'ємний та комбінований) в Україні.

4 Ознайомитися з порядком отримання свідоцтва на товарний знак.

5 Визначити коло конкурентів – 3-4 підприємства, які виготовляють однорідний товар (послугу).

6 Для обраних конкурентів навести приклади товарних знаків, що використовуються ними для маркування товару (послуги).

7 Надати характеристику цим товарним знакам (художній, словесний, об'ємний чи комбінований).

Дослідити способи захисту прав на товарний знак.

Тема 6.

Інтелектуальна власність: сутність, правові засади захисту

Питання для обговорення

- 6.1. Сутність інтелектуальної власності як економічної категорії.
- 6.2. Види інтелектуальної власності.
- 6.3. Правові засади захисту інтелектуальної власності.

Ключові слова: інтелектуальна власність, Організація Інтелектуальної Власності, нематеріальні активи, об'єкти інтелектуальної власності, види інтелектуальної власності, захист інтелектуальної власності.

ТЕСТИ

1 Інтелектуальні продукти поділяються на:

а) об'єкти літературно-художньої власності; об'єкти промислової власності; засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу товарів і послуг;

б) літературні; художні; мистецькі;

в) зовнішні; внутрішні;

г) форменні; змістовні.

2 Відносини у сфері інтелектуальної діяльності регулюються

цілою низкою актів цивільного законодавства, центральне місце серед яких посідає:

а) Цивільний кодекс України;

б) Конституція України;

в) Закон України «Про інтелектуальну власність»;

г) Міжнародні угоди.

3 До основних завдань інформаційного забезпечення

інтелектуального бізнесу належать:

а) поповнення бази даних необхідною інформацією; своєчасне забезпечення відповідних споживачів достовірними даними; збирання, обробка відомостей про стан і результати роботи об'єктів управління;

б) обробка інформації, яка необхідна для аналізу, розроблення прогнозів та прийняття управлінських рішень;

в) аналіз зовнішнього бізнес-середовища підприємства, його сильних і слабких сторін діяльності;

г) оцінювання організаційно-управлінського та фінансово-економічного стану підприємства.

4 Які характерні риси притаманні конкуренції у сфері інтелектуального бізнесу?

- а) відсутність неліцензійної продукції на інтелектуальному ринку;
- б) конкуренція є базою для виникнення та відтворення творчої активності;
- в) конкурентна боротьба йде законними напрямками

Завдання

Мета: придбати практичні навички реєстрації авторського права на службовий твір. (ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТАПІВ РЕЄСТРАЦІЇ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА СЛУЖБОВИЙ ТВІР)

Дослідити процес набуття авторських прав, оформлення та реєстрації службового твору. Підготувати заявку на реєстрацію авторського права на службовий твір.

Порядок виконання завдання

Службовий твір – твір, створений автором у порядку виконання службових обов’язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем.

Автор – працівник, який своєю творчою працею створив твір.

6. Обрати будь-який науковий твір (власну статтю або наукову роботу), авторське право на який планується зареєструвати.

7. Підготувати службове завдання на створення твору.

8. Скласти акт виконання робіт, зазначених у службовому завданні.

Підготувати та подати заявку на реєстрацію авторського права на твір. Для цього заповнити заяву на реєстрацію авторського права, надати екземпляр твору та ознайомитись з розміром державного збору за подання заявки у встановленому розмірі

Тема 7.

Нормативно-правові засади розвитку інтелектуального бізнесу в Україні

Питання для обговорення

- 7.1. Необхідність нормативно-правового регулювання інтелектуального бізнесу в Україні.
- 7.2. Досвід державного регулювання інтелектуальної діяльності в світі.
- 7.3. Нормативно-правові засади формування та функціонування інтелектуального бізнесу в Україні.

Ключові слова: система інтелектуальної власності, Паризька конвенція з охорони промислової власності, міжнародний досвід, правове регулювання інтелектуального бізнесу.

ТЕСТИ

1 Встановіть правильну послідовність розробки проекту інтелектуального бізнесу.

а) Оформлення ідеї та оцінка її конкурентоспроможності → Створення прототипу → Етап патентного захисту → Комерціалізація об'єктів інтелектуальної діяльності;

б) Зародження та відбір ідей → Оформлення ідеї та оцінка її конкурентоспроможності → Створення прототипу → Етап патентного захисту → Комерціалізація об'єктів інтелектуальної діяльності;

в) Створення прототипу → Оформлення ідеї та оцінка її конкурентоспроможності → Етап патентного захисту → Комерціалізація об'єктів інтелектуальної діяльності;

г) Комерціалізація об'єктів інтелектуальної діяльності → Створення прототипу → Оформлення ідеї та оцінка її конкурентоспроможності → Етап патентного захисту → Відбір ідей для інтелектуального бізнесу.

2 Вкладення в об'єкти інтелектуальної власності, що впливають з авторського права, винахідницького і патентного права, права на промислові зразки і корисні моделі називають:

- а) інвестиціями в інтелектуальний бізнес;
- б) фінансуванням інтелектуальної власності;
- в) інвестуванням;
- г) реінвестуванням.

3 Управління інтелектуальним бізнесом включає такі основні структурні складові:

- а) аналіз ринку; захист прав інтелектуальної власності;
- б) розвиток інтелектуального бізнесу; аналіз ринку; захист прав інтелектуальної власності; обмін об'єктами інтелектуального бізнесу;

в) зародження ідеї інтелектуального бізнесу; аналіз ринку; захист прав інтелектуальної власності; обмін об'єктами інтелектуального бізнесу; комерціалізація;

г) зародження ідеї інтелектуального бізнесу; створення прототипу; обмін об'єктами інтелектуального бізнесу; комерціалізація.

4 Що не належить до специфічних характеристик творців інтелектуальних продуктів?

а) здатність до інтерпретації та трансформації знань;

б) свідомо спрямованість на отримання морального задоволення від праці;

в) прагнення до залежності від роботодавця;

г) зорієнтованість на інновації.

5 Компенсаційний пакет складається із:

а) заробітної плати;

б) інших матеріальних винагород, що не належать до фонду заробітної плати;

в) прибутку;

г) виплат з прибутку та нематеріальних винагород і благ.

Завдання

Мета: придбати практичні навички визначення форм недобросовісної конкуренції. (ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ)

Дослідити форми недобросовісної конкуренції на основі реальних актів недобросовісної конкуренції, що стали відомими з публікацій в мережі Інтернет та інших загальнодоступних джерел інформації.

Порядок виконання завдання

На основі спостережень, здійснених на вулиці, у магазинах і крамницях, в телевізорі та мережі Інтернет, описати 15 прикладів недобросовісної конкуренції. Даний опис повинен включати:

- опис прикладу з тим ступенем деталізації, щоб його можна було зрозуміти (якщо є можливість, дати роздруковку тексту і фотографій з джерел інформації);
- вказівку джерела інформації;
- вказівку на форму недобросовісної конкуренції відповідно до закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»

Тема 8.

Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу

Питання для обговорення

- 8.1. Сутність, завдання, цілі інформаційного забезпечення інтелектуального бізнесу.
- 8.2. Джерела інформаційного забезпечення інтелектуального бізнесу.
- 8.3. Значення інформаційного забезпечення для розвитку інтелектуального бізнесу.

***Ключові слова:** інформаційне забезпечення, інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу, цілі інформаційного забезпечення інтелектуального бізнесу.*

ТЕСТИ

1. Певний набір неформальних цінностей чи норм, яких дотримуються члени громадського руху, що дає можливість співпрацювати один з одним – це:

- а) етика ділового спілкування;
- б) соціальний капітал;
- в) соціальне партнерство;
- г) соціальна відповідальність.

2 Який принцип забезпечення економічної безпеки інтелектуальної діяльності передбачає, що функціонування комплексної системи забезпечення економічної безпеки має здійснюватися постійно?

- а) принцип диференційованості;
- б) координація; в) принцип безперервності;
- г) принцип економічної доцільності.

3 Для процесу віртуалізації інтелектуального бізнесу характерні такі технології, як:

- а) оренда програмного забезпечення; віртуальний офіс; хмарні технології;
- б) оренда програмного забезпечення; віртуальний офіс; хмарні технології; інтернет-представництво;
- в) комп'ютерні мережі; програмування; віртуальний офіс;
- г) електронне навчання; оренда програмного забезпечення; інтернет-представництво.

4 Що можна віднести до проблем розвитку інтелектуальної сфери на сучасному етапі?

- а) відсутність взаємодії між системою науки і освіти та системою підприємництва для здійснення зустрічного технологічного трансферу;
- б) неефективне використання інтелектуальних ресурсів країни; нерозвинена інфраструктура економіки знань;
- в) становлення і домінування перспективних інформаційних технологій і телекомунікацій в різних сферах;
- г) швидке заміщення праці знаннями.

5 Який принцип забезпечення економічної безпеки інтелектуальної діяльності передбачає, що вибір заходів з подолання загроз відбувається в залежності від характеру загрози та рівня тяжкості її наслідків?

- а) принцип економічної доцільності;
- б) поєднання превентивних і реактивних заходів;
- в) принцип безперервності;
- г) принцип диференційованості

Завдання

Мета: ознайомитись з різними видами та змістом ліцензій Creative Commons. (ДОСЛІДЖЕННЯ ВИДІВ ТА ЗМІСТУ ЛІЦЕНЗІЙ CREATIVECOMMONS)

Використовуючи елементи ліцензій CreativeCommons (Attribution – «з вказівкою авторства», Share-alike – «копілефт», Noncommercial – «некомерційна ліцензія», No Derivative Works – «без похідних»), охарактеризувати різні їх види та зміст.

Порядок виконання завдання

12. Для характеристики ліцензій CreativeCommons використати такі елементи, комбінуванням яких отримуються ліцензії (табл. 6.1):

Таблиця 6.1 – Елементи, що характеризують ліцензії CreativeCommons

Умовне позначення	Назва елемента	Пояснення
	Attribution (скорочено BY)	Користувач повинен вказати авторство твору
	Share-alike (скорочено SA)	Похідні твори обов'язково повинні поширюватися на умовах цієї ж ліцензії
	Noncommercial (скорочено NC)	Забороняється використання твору в цілях отримання прибутку
	No Derivative Works (скорочено ND)	Забороняється створювати похідні твори на основі даного твору

14. Використовуючи елементи, представлені в табл. 6.1, охарактеризувати шість ліцензій CreativeCommons. Результати представити в табл. 6.2.

Таблиця 6.2 – Характеристика ліцензій CreativeCommons за елементами

Вид ліцензії				
CC Attribution (скорочено CC BY)				
CC Attribution-ShareAlike (скорочено CC BY-SA)				
CC Attribution-NoDerivatives (скорочено CC BY-ND)				
CC Attribution-NonCommercial (скорочено CC BY-NC)				
CC Attribution-NonCommercial-ShareAlike (скорочено CC BY-NC-SA)				

i Визначити загальні риси всіх видів ліцензій CreativeCommons.

Тема 9.

Ідеї для розвитку інтелектуального бізнесу. Конкуренція на ринку інтелектуального бізнесу

Питання для обговорення

- 9.1. Трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт.
- 9.2. Ідеї, відбір та оформлення ідей на шляху до створення інтелектуального продукту.
- 9.3. Конкуренція на ринку інтелектуального бізнесу.

Ключові слова: інтелектуальна власність, інтелектуальний продукт, інтелектуальний актив, ідея, відбір ідей, оформлення ідей, конкуренція, конкуренція на ринку інтелектуального бізнесу, недобросовісна конкуренція.

1 Інтелектуальна економіка – це:

- а) результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та ін.) або кількох осіб;
- б) економіка, якій притаманні наукові знання та спеціалізовані унікальні навички їхніх носіїв, що стають головним джерелом і ключовим фактором розвитку матеріального та нематеріального виробництва;
- в) галузь знань, що вивчає функціонування ринкових структур та механізми взаємодії суб'єктів економічної діяльності, пов'язаних з інтелектуальним капіталом;
- г) інтелектуальні здібності людей, які використовуються в процесі інтелектуальної праці.

2 До сучасних тенденцій трансформації змісту та характеру праці можна віднести:

- а) зростання ролі людських ресурсів як чинника виробництва; зростання інтелектуалізації праці; зростання творчої складової праці;
- б) поява інформаційних технологій, які переносять на якісно новий технічний рівень організаційно-економічні відносини, транспортні та комунікаційні зв'язки;
- в) професійно-освітній рівень працівників і постійне оновлення знань.

г) зростання індивідуалізації праці; зміни у функціях праці робітників; зміни у трудовій поведінці та трудовій мотивації працівника.

3 Процесом створення, використання інтелектуальної власності та реалізації інтелектуального продукту є:

- а) інтелектуальний бізнес;
- б) інтелектуальний потенціал;
- в) інноваційна діяльність;
- г) бізнес-інтелект.

4 Що можна віднести до організаційних чинників впливу на формування сфери інтелектуального бізнесу?

- а) процедури відкриття власної інтелектуальної справи та рівень інформаційної підтримки;
- б) престижність інтелектуальної діяльності;
- в) наявність обмежень щодо окремих видів діяльності; г) підвищення мобільності робочої сили.

5 Сутність інтелектуального потенціалу визначається як:

- а) сукупність наявних в країні інтелектуальних, технологічних, науково-виробничих ресурсів, які здатні продукувати нові знання, та ефективний механізм комерціалізації останніх.
- б) сукупність творчих здібностей працівника;
- в) можливість системи інтелектуальних ресурсів формувати такі управлінські компетенції, які на основі забезпечують досягнення визначених стратегій підприємства.

Тема 10. Розробка і комерціалізація проектів інтелектуального бізнесу

Питання для обговорення

10.1. Розробка проектів інтелектуального бізнесу.

10.2. Зарубіжний досвід процесу комерціалізації продуктів інтелектуальної діяльності.

10.3. Шляхи та механізми комерціалізації об'єктів інтелектуального бізнесу в Україні.

Ключові слова: інтелектуальна діяльність, розробка проектів інтелектуального бізнесу, механізм комерціалізації продуктів інтелектуального бізнесу.

1 Інтелектуальні продукти поділяються на:

- а) об'єкти літературно-художньої власності; об'єкти промислової власності; засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу товарів і послуг;
- б) літературні; художні; мистецькі;
- в) зовнішні; внутрішні;

г) форменні; змістовні.

2 Відносини у сфері інтелектуальної діяльності регулюються цілою низкою актів цивільного законодавства, центральне місце серед яких посідає:

- а) Цивільний кодекс України;
- б) Конституція України;
- в) Закон України «Про інтелектуальну власність»;
- г) Міжнародні угоди.

6 До основних завдань інформаційного забезпечення інтелектуального бізнесу належать:

а) поповнення бази даних необхідною інформацією; своєчасне забезпечення відповідних споживачів достовірними даними; збирання, обробка відомостей про стан і результати роботи об'єктів управління;

б) обробка інформації, яка необхідна для аналізу, розроблення прогнозів та прийняття управлінських рішень;

в) аналіз зовнішнього бізнес-середовища підприємства, його сильних і слабких сторін діяльності;

г) оцінювання організаційно-управлінського та фінансово-економічного стану підприємства.

4 Які характерні риси притаманні конкуренції у сфері інтелектуального бізнесу?

- а) відсутність неліцензійної продукції на інтелектуальному ринку;
- б) конкуренція є базою для виникнення та відтворення творчої активності;

в) конкурентна боротьба йде законними напрямками

Завдання

Здійснити аналіз існуючі форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, дослідити їх переваги та недоліки

Мета: розглянути існуючі форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності з точки зору правовласника об'єкту інтелектуальної власності, визначити їх переваги та недоліки. (АНАЛІЗ ФОРМ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ)

Порядок виконання завдання

1. Перелічити основних учасників процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Відповідь надати у вигляді схеми.

2. Перелічити особисті немайнові та майнові права розробників інноваційного продукту.

3. Охарактеризувати основні форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Для цього заповнити табл. 7.1.

Таблиця 7.1 – Характеристика форм комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності

Форма комерціалізації	Особливості способу комерціалізації
Використання у власному виробництві	
Лізинг	
Інжиніринг	
Франчайзинг	
Промислова кооперація	
Видача ліцензій	
Передача ноу-хау	
Внесення до статутного фонду підприємства, постановка на бухгалтерський облік	

4. Охарактеризувати етапи комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Перелічити фактори, які впливають в тій чи іншій мірі на досягнення успіху при комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес : підручник / В.В. Іванова. - Суми : Університетська книга, 2017. - 327 с.
2. Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту : магістерський курс : підручник / за заг. ред. С. М. Ілляшенко. - Суми : Університетська книга, 2015. - 856 с.
3. Управління інноваційною діяльністю. Інноваційний менеджмент в знаннеорієнтованій економіці : магістерський курс : підручник / за заг. ред. С. М. Ілляшенко. - Суми : Університетська книга, 2015. - 728 с.
4. Корнілова І. М. Методичний інструментарій оцінювання інтелектуального капіталу організації / І. М. Корнілова, Т. В. Ляшенко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2015. - № 2. - С. 77-82 .
- 5, Семенова В. Г. Математична модель оцінювання ефективності складових системи управління інтелектуальною власністю підприємств / В. Г. Семенова // Економіка та держава. - 2015. - № 8. - С. 58-62.
6. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> 3.2.15. Г.А. Дяченко - Комерційна діяльність// [Електронний ресурс]: режим доступу http://b-ko.com/book_123.html

7. Burns J. Transforming leadership: a new pursuit of happiness [Текст] / James MacGregor Burns. – New York: Groove Press, 2004. – 240 p.
8. The Global Competitiveness Report. – G., 2013. – P. 17.
9. McHenry J. J., Hough L. M., Toquam J. L., Hanson M. A., Ashworth S. Project a validity result: The relationship between predictor and criterion domains // Personnel Psychology. – 1990. – № 43. – P. 75–76.
10. Trappe Tonya, Tullis Graham. — Pearson Longman, 2005. — 176 pages. OCR. <https://www.twirpx.com/file/1161526/>.